

ΜΑΛΤΑ

Λόγω της θέσης της στη Μεσόγειο θάλασσα, στις πύλες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Μάλτα έχει μετατραπεί σε σημείο αποβίβασης για χιλιάδες μετανάστες και αιτούντες άσυλο που φεύγουν από τις ακτές της Λιβύης για να φτάσουν στην Ευρώπη. Όλοι οι μετανάστες και οι αιτούντες άσυλο που έρχονται στη Μάλτα κρατούνται για μία περίοδο μέχρι και 18 μήνες. Η παρατεταμένη κράτηση και οι συνθήκες διαβίωσης των μεταναστών, τόσο μέσα στα κέντρα κράτησης όσο και στα ανοιχτά κέντρα διαμονής, εντείνουν τα προβλήματα των μεταναστών και επιδεινώνουν τη σωματική και ψυχική τους υγεία. Ύστερα από ένα χρόνο παροχής ιατρικής περίθαλψης κυρίως μέσα στα κέντρα κράτησης για μετανάστες και αιτούντες άσυλο, οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα (ΓΧΣ) σχεδιάζουν να επικεντρώσουν τις δραστηριότητές τους στην παροχή ψυχολογικής υποστήριξης σε μετανάστες και αιτούντες άσυλο που διαμένουν στο νησί.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗ ΧΩΡΑ

Τα τελευταία χρόνια, οι μετανάστες και οι πρόσφυγες που περνούν τη Μεσόγειο θάλασσα για να φτάσουν στην Ευρώπη βρίσκονται παγιδευμένοι στη Μάλτα, ένα νησί έκτασης 316 τετραγωνικών χιλιομέτρων με 400.000 κατοίκους. Προσπαθώντας να ξεφύγουν από τον πόλεμο, την εξθλίωση ή τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, οι μετανάστες ταξιδεύουν κυρίως από τις χώρες της υποσαχάριας Αφρικής στη Λιβύη, από όπου και ξεκινούν το επικίνδυνο ταξίδι για να περάσουν τη Μεσόγειο.

Το 2008, πάνω από 2.700 μετανάστες και αιτούντες άσυλο έφτασαν στη Μάλτα. Από τον Ιανουάριο ως τον Οκτώβριο του 2009, 1.241 μετανάστες και αιτούντες άσυλο έφτασαν στο νησί. Οι περισσότεροι από τους μισούς νεοαφικθέντες μετανάστες προέρχονταν από τη Σομαλία, ενώ περίπου το 10% έρχονταν από την Ερυθραία.

Η πολιτική υποδοχής της κυβέρνησης της Μάλτας για τους μετανάστες και τους αιτούντες άσυλο έχει σαν στόχο τον εφνοσησμό της κοινής γνώμης και την προσπάθεια αποτροπής νέων αφίξεων. Κατά την άφιξή τους, όλοι οι μετανάστες και αιτούντες άσυλο κρατούνται για ένα διάστημα μέχρι 18 μήνες. Στα κέντρα κράτησης βρίσκονται αντιμέτωποι με το συνωσιισμό και ανεπαρκείς συνθήκες υγιεινής και διαβίωσης, ένα περιβάλλον που έχει αρνητικές

επιπτώσεις στην υγεία τους. Πολλοί μετανάστες και αιτούντες άσυλο υποφέρουν από ψυχολογικά τραύματα ως αποτέλεσμα των όσων έχουν βιώσει, του επικίνδυνου ταξιδιού τους για να φτάσουν στη Μάλτα, τη ζωή υπό κράτηση και τη γενική αβεβαιότητα για το μέλλον τους. Παρόλα αυτά η παροχή ιατρικής φροντίδας στα κέντρα είναι περιορισμένη και οι κρατούμενοι μετανάστες δεν έχουν πρόσβαση σε ψυχολογική φροντίδα.

Ύστερα από την απελευθέρωσή τους από τα κέντρα κράτησης, οι μετανάστες και οι αιτούντες άσυλο μπορούν να μείνουν σε ένα από τα 15 ανοιχτά κέντρα διαμονής στο νησί. Εκεί μπορούν να κινούνται ελεύθερα και να αρχίσουν να χτίζουν μία καινούρια ζωή στη Μάλτα. Ωστόσο είναι πολύ δύσκολο για αυτούς να ζήσουν ανεξάρτητα και να ενσωματωθούν στη Μαλτέζικη κοινωνία και οι συνθήκες διαβίωσης είναι πολύ άσχημες. Σε κάποια κέντρα επικρατεί συνωσιισμός και δεν υπάρχει επαρκής ύδρευση και υποδομές υγιεινής.

ΟΙ ΓΧΣ ΣΤΗ ΜΑΛΤΑ

Οι ΓΧΣ άρχισαν να παρέχουν ιατρική περίθαλψη και ψυχολογική υποστήριξη στους μετανάστες «χωρίς τα απαιτούμενα έγγραφα» και τους αιτούντες άσυλο στη Μάλτα τον Αύγουστο του 2008. Αρχικά παρείχαν ιατρική φροντίδα σε δύο κέντρα κράτησης για μετανάστες: στο Σάφι

και στο Λίστερ Μπάρακς. Η παρέμβαση αυτή στα κέντρα κράτησης σύντομα αποκάλυψε τις απαράδεκτες συνθήκες διαβίωσης και την έλλειψη πρόσβασης στην ιατρική περιθαλψη και την φροντίδα ψυχικής υγείας, που έθεταν σε κίνδυνο τη σωματική και ψυχική υγεία των κρατουμένων. Σχεδόν το 20% των παθήσεων που διαγνώστηκαν από το ιατρικό προσωπικό των ΓΧΣ ήταν αναπνευστικά προβλήματα που σχετιζόνταν με την έκθεση στο κρύο και την έλλειψη περιθαλψης για τις λοιμώξεις. Τον Μάρτιο του 2009, ύστερα από επανηλειμένες εκκλήσεις στις αρχές να αναλάβουν μέτρα για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης μέσα στα κέντρα, οι ΓΧΣ ανέστειλαν τις δραστηριότητές τους. Την ίδια στιγμή οι ΓΧΣ δημοσίευσαν μία έκθεση που αποκάλυπτε τις απαράδεκτες συνθήκες διαβίωσης των μεταναστών μέσα στα κέντρα κράτησης της Μάλτας. Όλο το διάστημα που εργάζονταν στα κέντρα κράτησης, οι ΓΧΣ είχαν προσφέρει ιατρική βοήθεια σε 2.000 μετανάστες και αιτούντες άσυλο σε αυτά τα κέντρα.

Τον Ιούνιο του 2009, οι ΓΧΣ ξανάρχισαν να εργάζονται μέσα στο κέντρο κράτησης Τακάντζα, όπου μεταφέρονται όσοι μετανάστες καταφθάνουν στη Μάλτα. Από τότε, οι ΓΧΣ έχουν εξετάσει περισσότερους από 1.000 ασθενείς. Τα ιατρικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες που έχουν μόλις φτάσει στη Μάλτα προέρχονται κυρίως από τις σκληρές συνθήκες του ταξιδιού. Οι περισσότεροι μετανάστες έχουν περάσει μέρες μέσα σε μία βάρκα, με λίγο φαγητό και νερό, χωρίς να μπορούν να κουνηθούν, εκτεθειμένοι στον ήλιο και τη βροχή. Αυτές οι συνθήκες οδηγούν σε μυοσκελετικά, δερματολογικά και γαστρεντερικά προβλήματα.

Τα τραυματικά βιώματα από τις χώρες προέλευσης, το δύσκολο ταξίδι, οι άσχημες συνθήκες διαβίωσης και η αβεβαιότητα για το μέλλον συμβάλουν στην εμφάνιση πολλών συμπτωμάτων ψυχικής υγείας ανάμεσα στους μετανάστες. Από τον Ιούλιο ως τον Σεπτέμβριο του 2009, οι ΓΧΣ πραγματοποίησαν πάνω από 300 συνεδρίες ψυχολογικής υποστήριξης. Τα προβλήματα που παρατηρούνται είναι συνήθως η αϋπνία, το άγχος, η κατάθλιψη, η διαταραχή μετα-τραυματικού στρες και σε ακραίες περιπτώσεις η ψυχωτική συμπεριφορά.

Το 2010 οι δραστηριότητες των ΓΧΣ θα επικεντρωθούν περισσότερο στην παροχή υπηρεσιών ψυχικής υγείας σε μετανάστες και αιτούντες άσυλο. Οι υπηρεσίες αυτές θα παρέχονται στους μετανάστες στα κέντρα κράτησης και στα ανοιχτά κέντρα. Ωστόσο, οι ΓΧΣ θα εξετάζουν ασθενείς μόνο έξω από τα κέντρα κράτησης, ούτως ώστε να μην αποκτήσουν μόνιμη παρουσία στα κέντρα κράτησης. Οι ΓΧΣ θα καταγράφουν επίσης την κατάσταση των μεταναστών και των προσφύγων μέσα από τις δραστηριότητες ψυχικής υγείας και θα αναλάβουν και δραστηριότητες άσκησης πίεσης.

Όλες οι δραστηριότητες των ΓΧΣ πραγματοποιούνται με τη βοήθεια διερμνέων, που μιλούν τις γλώσσες των ασθενών και μπορούν να γεφυρώσουν τις πολιτιστικές διαφορές μεταξύ του ασθενή και του γιατρού ή ψυχολόγου. Οι διερμνείς επίσης εργάζονται στις δημόσιες δομές υγείας για να διευκολύνουν την πρόσβαση των μεταναστών στις υπηρεσίες υγείας του νησιού.

«Η πολιτοφυλακή ήρθε στο σπίτι μου να σκοτώσει τον αδελφό μου. Με πυροβόλησαν στον ώμο. Κι ενώ ήμουν έγκυος, η πολιτοφυλακή με χτύπησε, και μ' έσπρωξε στο έδαφος. Τραυματίστηκα σοβαρά, και στάληκα στην κλινική των ΓΧΣ στην Σομαλία. Εκεί, αναγκάστηκαν να βγάλουν από την κοιλιά μου το νεκρό παιδί μου. Αποφάσισα να φύγω. Διαφορετικά θα είχα πεθάνει. Το ταξίδι προς τη Λιβύη διήρκεσε περίπου ένα χρόνο. Μπήκα στη βάρκα το 2006. Κανείς τότε δεν μπορούσε πραγματικά να φανταστεί, πού θα αποβιβαζόμασταν. Τα πράγματα στη Μάλτα είναι πολύ άσχημα. Αυτό που θέλω, είναι να βρεθώ μαζί με τα παιδιά μου. Ελπίζω να μου επιτρέψουν να ζήσω σ' ένα ωραίο μέρος, και να φέρω τα παιδιά μου εδώ».

ΓΥΝΑΙΚΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΟΜΑΛΙΑ ΠΟΥ ΜΕΝΕΙ ΣΤΟ ΑΝΟΙΧΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΧ ΑΡΡΟΓΓ, ΜΑΛΤΑ. (ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2009)

© PATRIK ZACHMANN/MAGNUM PHOTOS

«Όταν φτάσαμε στη Μάλτα, έπρεπε να πληρώσουμε για ένα στρώμα και μία κουβέρτα. Παρακρατούσαν 30 ευρώ από τα 130 που λαμβάνουμε τον μήνα για ν' αγοράζουμε τρόφιμα και να ζούμε. Στη σκηνή μου, υπάρχουν 10 κουκέτες. Η οροφή έχει τρύπες, με αποτέλεσμα όταν βρέχει τον χειμώνα να μπαίνει μέσα νερό. Δεν υπάρχει ηλεκτρικό ρεύμα, και μπορεί να κάνει πολύ κρύο. Ο πατέρας μου κι ο αδελφός μου έχουν πεθάνει. Η γυναίκα μου βρίσκεται ακόμη στην Σομαλία. Και είναι δύσκολο να φτιάξεις μια ζωή για σένα και την οικογένειά σου, όταν αυτή βρίσκεται ακόμη εκεί»

Ο 23ΧΡΟΝΟΣ ΡΑΣΙΝΤ' ΕΙΝΑΙ ΔΙΕΡΜΗΝΕΑΣ. ΠΕΡΑΣΕ 7½ ΜΗΝΕΣ ΣΕ ΚΡΑΤΗΣΗ, ΚΑΙ ΣΗΜΕΡΑ ΖΕΙ ΣΕ ΜΙΑ ΣΚΗΝΗ, Σ' ΕΝΑ ΑΠΟ ΤΑ ΑΝΟΙΧΤΑ ΚΕΝΤΡΑ ΤΗΣ ΜΑΛΤΑΣ Γ' ΑΥΤΟΥΣ ΠΟΥ ΖΗΤΟΥΝ ΑΣΥΛΟ. (ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2009)